[redacted] 16 września 2026 r.

[redacted]

Pani Barbara Nowacka
Ministra Edukacji
Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. Jana Chrystiana Szucha 25
00-918 Warszawa

PETYCJA DO MINISTERSTWA EDUKACJI NARODOWEJ W INTERESIE PUBLICZNYM I WŁASNYM

w sprawie pilnego podjęcia działań służących rzetelnemu przedstawianiu polskich kwalifikacji nauczycielskich za granicą oraz zastąpieniu krzywdzącej narracji ZAB autorytatywną informacją państwa polskiego

Szanowna Pani Ministro,

na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, działając w interesie publicznym oraz własnym, zwracam się o podjęcie pilnych działań systemowych służących ochronie rzetelnego obrazu polskich nauczycieli, polskiego systemu kształcenia nauczycieli oraz polskiego systemu oświaty w zagranicznych postępowaniach dotyczących uznawania kwalifikacji zawodowych.

Nie zwracam się o wydanie kolejnego indywidualnego potwierdzenia moich kwalifikacji. Departament Kształcenia Ogólnego MEN wielokrotnie udzielał w mojej sprawie rzetelnych i pomocnych wyjaśnień, a w ostatecznym piśmie z 30.06.2026 r., sygn. DKO-WKiDN.5102.73.2026.DD, jednoznacznie potwierdził, że posiadam pełne i bezterminowe kwalifikacje nauczycielskie, pełne i bezterminowe kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej oraz kwalifikacje odpowiadające poziomowi określonemu w art. 11 dyrektywy 2005/36/WE.

Problem polega na tym, że nawet prawidłowe stanowiska MEN nie doprowadziły do usunięcia z obiegu instytucjonalnego nieprawdziwej, wyrwanej z kontekstu i krzywdzącej narracji Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen – ZAB. Narracja ta została następnie wykorzystana przez Ministerium für Bildung und Kindertagesförderung Mecklenburg-Vorpommern w prowadzonym postępowaniu oraz przed sądem.

Przedmiot petycji

Zwracam się o:

1. Przygotowanie przez MEN, przy współpracy Departamentu Kształcenia Ogólnego, Departamentu Edukacji Włączającej i Departamentu Współpracy Międzynarodowej, autorytatywnej informacji w języku polskim i niemieckim dotyczącej polskiego systemu kształcenia nauczycieli, kwalifikacji nauczycielskich, pedagogiki specjalnej, edukacji włączającej oraz statusu zawodowego nauczycieli.
2. Wyjaśnienie w tej informacji znaczenia Karty Nauczyciela oraz faktu, że zadania dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze stanowią podstawowe funkcje pracy nauczyciela, a nie dowód przynależności nauczyciela do innego zawodu, w szczególności do zawodu Sozialpädagogin.
3. Przedstawienie aktualnych i historycznych dróg uzyskiwania kwalifikacji nauczycielskich, z uwzględnieniem praw nabytych oraz przepisów obowiązujących w czasie uzyskania konkretnych kwalifikacji.
4. Przekazanie oficjalnej informacji Ministerstwu w Schwerinie, Sekretariatowi Kultusministerkonferenz oraz ZAB, z prośbą o zastąpienie dotychczasowej wadliwej narracji aktualnym i autorytatywnym opisem polskiego systemu.
5. Wystąpienie do ZAB o zweryfikowanie informacji dotyczących polskich nauczycieli, sprostowanie nieprawidłowych określeń i wniosków oraz poinformowanie instytucji, którym wcześniejsze stanowiska zostały przekazane, o ich sprostowaniu lub aktualizacji.
6. Wprowadzenie standardu udzielania odpowiedzi na zagraniczne zapytania, który będzie zabezpieczał stanowiska MEN przed wykorzystaniem poza zakresem pytania, na podstawie niepełnych dokumentów albo w celu potwierdzenia wcześniej przyjętej klasyfikacji.
7. Ustanowienie mechanizmu, dzięki któremu późniejsze sprostowanie lub uzupełnienie stanowiska MEN będzie przekazywane tym samym kanałem wszystkim instytucjom, które otrzymały wcześniejszą, niepełną informację.
8. Podjęcie współpracy z MNiSW, NAWA, MSZ i Ambasadą RP w Berlinie w celu stworzenia trwałego systemu ochrony prawidłowego przedstawiania polskich kwalifikacji za granicą.

Istniejący obieg informacji i ujawnione w nim zagrożenia

W mojej sprawie zapytanie ZAB zostało przekazane za pośrednictwem NAWA do MEN, a odpowiedź MEN wróciła przez NAWA do ZAB i następnie została wykorzystana przez Ministerstwo w Schwerinie. Nie twierdzę zatem, że brakuje formalnej drogi kontaktu z MEN. Problem polega na tym, że sama obecność MEN w tym obiegu nie zapewniła rzetelnego wyniku.

Zapytanie skierowane przez ZAB zostało sformułowane w sposób zawężający. Dotyczyło kwalifikacji dla szkół specjalnych oraz przedmiotów nauczania, nie obejmowało natomiast pełnych kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodu nauczyciela w szkołach ogólnodostępnych, placówkach ani w edukacji włączającej.

Do Polski przekazano dyplom magisterski z 2006 r., suplement do dyplomu oraz dokument studiów podyplomowych z 2010 r. Wśród przekazanych dokumentów nie było istotnego potwierdzenia MEN z 18.03.2024 r., znanego Ministerstwu w Schwerinie i wykorzystanego następnie przez Verwaltungsgericht Greifswald.

MEN w piśmie z 15.09.2025 r., sygn. DKO-WKiDN.5103.52.2025.DD, wyjaśnił, że wcześniejsze pytanie nie dotyczyło moich pełnych kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela w szkołach

ogólnodostępnych i placówkach, a odpowiedź z 28.11.2024 r. została sporządzona na podstawie niepełnej dokumentacji.

Mimo tego ZAB przekształciła ograniczoną informację, której zakres wynikał z treści pytania i przekazanych dokumentów, w znacznie szerszą tezę o nieudokumentowaniu ukończonej polskiej kwalifikacji nauczycielskiej. Brak możliwości pełnego potwierdzenia kwalifikacji na podstawie ograniczonego materiału został w praktyce potraktowany jak dowód nieistnienia tych kwalifikacji.

Krzywdząca narracja dotycząca polskich nauczycieli

ZAB przedstawiała polskie określenie „nauczyciel" jako szeroki „Sammelbegriff". Sam fakt, że termin ten obejmuje nauczycieli różnych przedmiotów, typów szkół i placówek, nie oznacza jednak, że nie posiada on konkretnego znaczenia zawodowego i prawnego.

Zgodnie z art. 6 Karty Nauczyciela zadania dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze należą do podstawowych funkcji szkoły realizowanych przez nauczyciela. Z kolei art. 9 wiąże możliwość zajmowania stanowiska nauczyciela z wymaganym wykształceniem, przygotowaniem pedagogicznym i szczegółowymi kwalifikacjami. Funkcje wychowawcze
i opiekuńcze nie odbierają zatem wykonywanej pracy charakteru nauczycielskiego.

Przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje określone prawem nie stanowią fakultatywnego dodatku do wykształcenia. Są nieodzownym elementem przygotowania osoby posiadającej kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela.

Jednocześnie rzetelna informacja powinna wyjaśniać, że sam tytuł ukończonego kierunku studiów nie zawsze wystarcza do ustalenia kwalifikacji. Konieczne jest zbadanie pełnego programu, przygotowania pedagogicznego, praktyk, dodatkowych dokumentów oraz przepisów obowiązujących w czasie kształcenia. Nie można jednak z nazwy kierunku ani
z niepełnego zestawu dokumentów wyprowadzać automatycznego wniosku o braku kwalifikacji nauczycielskich.

ZAB posługiwała się także określeniem Schulkuratoren. Tymczasem kurator oświaty jest organem nadzoru pedagogicznego administracji publicznej, a nie rodzajem kwalifikacji nauczycielskiej ani odpowiednikiem Sozialpädagogin. W kolejnych stanowiskach pojawiało się również określenie Lehrer-Erzieher bez pełnego wyjaśnienia jego znaczenia w polskim systemie.

Taki sposób opisywania polskich pojęć może prowadzić do wyboru niewłaściwego zawodu referencyjnego, przerwania oceny kwalifikacji nauczycielskiej oraz skierowania nauczyciela do procedury przeznaczonej dla osób bez ukończonego kształcenia nauczycielskiego.

Moja sprawa jako udokumentowany przykład

W 2019 r. ZAB przyporządkowała mój profil nauczycielski do zawodu Staatlich anerkannte Sozialpädagogin. W marcu 2022 r. złożyłam w Meklemburgii-Pomorzu Przednim wniosek
o uznanie kwalifikacji w odniesieniu do Lehramt für Sonderpädagogik. Dnia 20.05.2022 r. Ministerstwo wydało decyzję odmowną, opierając się w znacznym stopniu na wcześniejszej ocenie ZAB.

Wyrokiem z 15.08.2024 r. w sprawie 4 A 959/22 HGW Verwaltungsgericht Greifswald uchylił odmowę po dokonaniu indywidualnej analizy moich dokumentów, kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego.

Po tym wyroku Ministerstwo w Schwerinie zwróciło się 11.10.2024 r. do ZAB o kolejną opinię wyraźnie „für eine Berufung gegen das Urteil". Opinia została następnie ponaglona 13.01.2025 r., wydana 16.01.2025 r. i wykorzystana przed OVG 28.01.2025 r.

Ostateczne pismo MEN z 30.06.2026 r. jednoznacznie usunęło wątpliwości dotyczące charakteru i trwałości moich kwalifikacji. Nie doprowadziło jednak do automatycznego sprostowania narracji ZAB ani do nowej, pełnej oceny opartej na prawidłowym zawodzie referencyjnym. Postępowanie przed OVG zakończyło się 15.07.2026 r. proceduralnie, bez merytorycznego wyroku stwierdzającego, że nie posiadam wymaganych kwalifikacji.

Skutki błędnej klasyfikacji nadal wpływają na możliwość uzyskania stabilnego zatrudnienia, kolejność rozpatrywania kandydatur, rodzaj umowy i poziom wynagrodzenia.

Systemowe znaczenie problemu

Oficjalny portal „Lehrer in MV" z jednej strony opisuje Seiteneinstieg jako drogę dla osób bez studiów nauczycielskich, posiadających między innymi wykształcenie zawodowe albo dyplom studiów niezwiązanych z Lehramt. Z drugiej strony stwierdza, że nauczyciel wykształcony za granicą, który nie posiada formalnego Anerkennungsbescheid, jest traktowany jako Lehrkraft im Seiteneinstieg.

Powstaje w ten sposób zamknięte koło: niepełna lub wadliwa ocena blokuje uznanie, a następnie sam brak formalnego uznania zostaje wykorzystany jako podstawa traktowania wykwalifikowanego nauczyciela jak osoby dopiero wchodzącej do zawodu.

Nie twierdzę bez dostępu do danych administracyjnych, że każdy polski nauczyciel został potraktowany identycznie. ZAB przygotowuje jednak informacje wykorzystywane przez organy w całych Niemczech, dlatego nieprawidłowa narracja może oddziaływać również na inne postępowania.

Minimalne zabezpieczenia

Wnoszę o wypracowanie standardu, zgodnie z którym:

1. MEN otrzymuje pełne brzmienie zagranicznego pytania, informację o jego celu i etapie postępowania oraz kompletny wykaz przekazywanych dokumentów.
2. Zapytanie wskazuje zawód, którego uznania domaga się wnioskodawca, oraz zawód referencyjny wybrany przez organ zagraniczny. Każda zmiana zawodu referencyjnego powinna być ujawniona i uzasadniona.
3. Jeżeli pytanie zawiera błędne założenie albo dokumentacja jest niepełna, MEN nie ogranicza się do odpowiedzi w ramach tego założenia, lecz wskazuje jego wadliwość, określa brakujące materiały i przedstawia pełny stan prawny w granicach swojej właściwości.
4. Odpowiedź wyraźnie wskazuje, co zostało potwierdzone, czego nie można ustalić na podstawie przekazanego materiału oraz jakich wniosków nie wolno z niej wyprowadzać.

5. Uwzględniane są przepisy historyczne, prawa nabyte i regulacje obowiązujące w czasie uzyskania kwalifikacji.
6. W granicach dopuszczonych prawem osoba, której kwalifikacji dotyczy pytanie, otrzymuje informację o zakresie pytania i wykazie przekazanych dokumentów oraz możliwość uzupełnienia materiału.
7. Sprostowanie lub uzupełnienie odpowiedzi jest przekazywane wszystkim znanym odbiorcom wcześniejszej informacji i trwale łączone z dokumentem pierwotnym.
8. Zachowywany jest możliwy do odtworzenia rejestr treści pytania, załączników, odpowiedzi, tłumaczeń, dat i odbiorców.

Jeżeli wprowadzenie części tych zabezpieczeń wymaga zmiany przepisów, zwracam się o rozpoczęcie odpowiednich prac. Jeżeli mogą one zostać ustanowione w drodze procedury, instrukcji lub porozumienia międzyinstytucjonalnego, proszę o zastosowanie rozwiązania pozwalającego na ich możliwie szybkie wdrożenie.

Zwracam się o pilne potraktowanie petycji, ponieważ błędna narracja pozostaje w obiegu i nadal może wywoływać skutki zawodowe. Rzetelne pisma MEN nie powinny być wykorzystywane jako fragment materiału potwierdzającego tezę przeciwną do ich rzeczywistej treści.

Nie wyrażam zgody na ujawnienie moich danych osobowych na stronie internetowej ani w Biuletynie Informacji Publicznej.

Pełne dane osobowe przekazuję wyłącznie do wiadomości organu rozpatrującego petycję.

Z wyrazami szacunku

